

EŞLERİN KARŞILIKLI GÖREV VE SORUMLULUKLARI^[1] Yüce Allah kainatta her şeyi erkekli ve dişili olarak çift yaratmıştır. Konuya ilgili ayeti-i kerimedede: وَمِنْ كُلِّ شَىْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ “Düşünüp ibret alınız diye her şeyden (erkekli-dişili) iki eş yarattık.” buyurulmaktadır (Zariyat, 51/49). İnsan da aynı kanun gereği çift olarak erkekli ve dişili yaratılmıştır. İlk insan ve ilk peygamber Adem (a.s.)ı, topraktan yaratan Cenab-ı Hak ondan da eşi Havva validemizi yaratmıştır. Bu konuda da Kur’an'da: … هُوَ الَّذى خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ اِلَيْهَا “Allah sizi bir tek nefisten yaratan ve kendisi ile huzur bulsun diye eşini de ondan var edendir” buyurulmaktadır (A’raf 7/189). İnsan neslinin devamını ve meşru bir şekilde çoğalmasını sağlamak için nikahla evlenme emredilmiş; fitrata ve ahlaka aykırı; nesle, nefse ve sosyal hayatı zararlı olan zina ve fuhuş haram kılınmıştır. Ana babaya, velilere evlenme çağına giren bekarların evlendirilmelerini emreden Yüce Allah Kur’an’da şöyle buyurmaktadır: وَاَنْكِحُوا الْاَيَامى مِنْكُمْ وَالصَّالِحي نَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَائِكُمْ ْ اِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِِمِنْ فَضْلِه وَاللّهُ وَاسِعٌ عَليمٌ “Sizden bekar olanları, kölelerinizden ve cariyelerinizden durumu uygun olanları evlendirin. Eğer bunlar yoksul iseler, Allah onları lütfuyla zenginleştirir. Allah lütfu geniş olandır” (Nur: 24/32)

konuya ilgili bir başka ayet ise şöyledir: وَمِنْايَاتِه اَنْخَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً اِنَّ فى ذلِكَ لَايَاتٍ لِقَوْمٍ “Kendileriyle huzur bulasınız diye size kendi (cinsi)nizden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet vermesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir” (Rum 30/21). Yüce Allah kadına da, erkeğe de eşler olarak aralarında karşılıklı bir sevgi, merhamet ve acıma duygusu vermiştir. Evlenmeyi emreden Yüce Allah, evliliğin zorluklarına tahammülü zevk haline getirerek sevgiyi ve merhameti de yaratmış, eşlere böylece hayatı yaşıanır hale getirmiştir. İnsan olarak yaratılma, Allah’a karşı sorumlu olma bakımından kadınla erkek arasında fark gözetmeyen İslam kadına annelik, erkeğe de babalık görevi vermiş ve aile düzenini yürümezi için eşlere yüklenen fonksiyonları bizatihî bir üstünlük sebebi olmadığını, üstünlüğün takvada olduğunu bildirmiştir. Şu ayet-i Kerimede verilen mesaj konumuzu da kapsamına almaktadır. يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْنْ ذَكَرٍ وَاُنْثى وَجَعَلْنَاَكُمْ مُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّهِ اَتْقيكُمْ اِنَّ اللّهَ خَبيرٌ “Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dışiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah katında en değerli ve en üstün olanınız, ona karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, (her seyden) hakkıyla haberdar olandır” (Hücurat, 49/13). İnsanın yaratılışı itibarıyle eşe ihtiyacı vardır. İnsanın sıcak

bir yuvaya, hayatını birlikte geçirileceği bir eşe, sahip olacakları çocuklara fitrat gereği muhtaç olduğu açık bir gerçektir. Konuya bu açıdan baktığımızda, insanın bir eşe olan ihtiyacının sadece cinsel tatmin ihtiyacının giderilmesinden ibaret olmadığı anlaşıılır. Evlilik bir hayat arkadaşlığıdır. Hayatın sayısız zorlukları, bu birlik sayesinde daha kolay aşılabilir. Eşlerin, zorlukları aşma mücadelesinde birbirlерine maddi ve manevi olarak destek ver yardım verdikleri oranda bu alandaki başarıları da artacaktır. TOPLUMUN TEMELİ AİLE, AİLENİN TEMELİ İSE EVLİLİK KURUMUDUR İnsanın insanca yaşayabilmesi için en uygun ortam şüphesiz toplumsal hayat ortamıdır. Toplumsal hayatın sağlam temellere dayanması için onun temelini oluşturan aile kurumunun varlığı kaçinilmazdır. Büyük bir fabrika, üretimini yaptığı bir ürünün her bir bölümünü, ayrı birimlerde üretir sonra bunları bir araya getirir. Alt birimlerde üretilen parçalar kalitesiz olursa ürünübütünü de kalitesiz ve verimsiz olur. Tíkí bunun gibi, toplumun yapı taşları olan aile sağlam temeller üzerine kurulu sağlam bir yapıya sahip olursa, toplumun bütünü de sağlıklı bir yapıya sahip olur. Ailenin sağlıklı olmasının ilk şartı, beraberliğin nikah esasına dayanmasıdır. Evlenmeyi teşvik eden, aile hayatının düzenli ve sağlıklı olarak yürümesi için köklüprensipler getiren ayeti kerimelerden başka Peygamberimiz (s.a.v.) de bir çok tavsiyelerde bulunmuştur. Cinsel ihtiyaçç, özellikle genç ya larda baskındır. Bu ihtiyaçların yanlış ve gayri meşru yolarla giderilmemesi konusunda İslâm Peygamberinin özel uyarılarında bulunduğu ve çözüm yolları sundu unu görüyoruz. Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz, #1610;#1575; #1605;#1593;#1588;#1585; #1575;#1604;#1588;#1576;#1575;#1576;#1548; #1605;#1606; #1575;#1587;#1578;#1591;#1575;#1593; #1575;#1604;#1576;#1575;#1569;#1577; #1601;#1604;#1610;#1578;#1586;#1608;#1580;#1548; #1601;#1573;#1606;#1607; #1571;#1594;#1590; #1604;#1604;#1576;#1589;#1585; #1608;#1571;#1581;#1589;#1606; #1604;#1604;#1601;#1585;#1580;... “Ey gençler sizden evlenmeye güç yetirenl r evlensin. Zira evlilik gözü harama b kmaktan ifbet ve namusu harama düşmekten daha çok korur” [2] buyurmuştur. Aile yuvası kurulması belli ölçüde ekonomik gücü de gerektirdi nden, maddi gücü yeterli olmayanlar n, bu imkan  buluncaya kadar, cinsel ihtiyacı sınırlayıcı bir yol olarak orucu tavsiye etmiş olmas  ilgi çekicidir. Ancak, cinsel ihtiyacı kontrol altında bulunmanın yolu asla, evlilikten uzak durmak de ildir. Esas olan evlenip aile yuvası kurmakt r. Bir başka hadisi şerifte, #1575;#1604;#1606;#1603;#1575;#1581; #1587;#1606;#1578;#1610;. #1601;#1605;#1606; #1604;#1605; #1610;#1593;#1605;#1604; #1576;#1587;#1606;#1578;#1610; #1601;#1604;#1610;#1587; #1605;#1606;#1610; #1608;#1578;#1586;#1608;#1580;#1608;#1575;#1548; #1601;#1573;#1606;#1610; #1605;#1603;#1575;#1579;#1585; #1576;#1603;#1605; #1575;#1604;#1571;#1605;#1605; ... “Nikah benim sünnetimdir. Benim sünnetimle amel etmeyen benden de ildir" Evleniniz, ço alınız. Zira ben k y met günü sizin çoklu unuzla di er üm etlere kar  i iftihar edece im...”[3] buyurulmuştur Konuya ilgili gerek ayeti kerimeler ve gerekse hadisi şeriflerin temelde, evlili n İslami esaslar gözeti erek oluşturulması ve evlilik sonucu do acak çocuklar n İslami terbiye üzere yeti irilmelerini de ana babaya görev olarak yüklemi stir. Aile hayat n korunması ve

evliliğin devamı, eşlerin birbirlerine karşı saygılı, ölçülü davranmalarını öngörmüş, aile hayatını tehlikeye sokacak tutum ve davranışlardan da eşlerin kaçinmalarını tavsiye etmiştir. Evliliğin normal yürüyebilmesi için de evlilik öncesi eş seçiminden başlamak üzere, nişan, nikah, düğün gibi hususlarda gerekli tedbirlerin alınmasını öngörmüştür. EŞ SEÇİMİ Aile yuvasının verimli ve düzenli olması, kendisinde beklenen olumlu sonuçlara ulaştırılabilmesi için bir takım temel kriterlerin mutlaka gözetilmesi gereklidir. Bunların başında evlenme yasağı bulunan kimselerin dışındakilerden biri eş olarak seçmek şartı gelmektedir. Evlenecek kadın ve erkeğin evlenmelerinde dinen herhangi bir sakınca olmamalıdır. Evlenecek kimselerin bu engellerden biri ile karşı karşıya olup olmadıklarını iyice araştırmaları gereklidir. Söz konusu evlilik engelleri, değişik bir ifade ile, kandileriyle evlenilmesi yasak olan kimseler ana hatları ile şöyle belirtilebilir: 1. Din farkı temel evlenme engellerindendir. Kur’an’da Yüce Allah, #1608;لانكحوا #1575;لمشركات حتى #1610;ؤمن “Müşrik kadınlarla iman edinceye kadar evlenmeyin.” buyurmaktadır (Bakara: 2/221). Yine, Müslüman bir kadının gayr-i müslimlerle evlenmesi de yasaktır. Zira az önce okuduğumuz ayetin devamında, #1608;لاتنكحوا #1575;لمشرينك حتى #1610;ؤمنوا "iman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan erkeklerle kadınlarınızı evlendirmeyin" (Bakara, 2/221) buyurulmaktadır. Ancak Müslüman erkeğin ehli kitap kadınlarla evlenmelerine cevaz verilmiştir (Maide, 5/5). 2. Müslüman olan kadınlardan evlenilmesi yasak olanlar da şu ayet-i kerime ile tespit edilmiştir. حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَاَخَوَاتُُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَاَاَلَاتُ وَاَخَْتِ وَاُمَّهَاتُ وَاُمَّهَاتُ وَاَخَوَاتُ وَاَخَْتِ وَاُمَّهَاتُ وَاَرْضَعْنَكُمْ وَاَخَوَاتُ وَاَرَّضَاعَةِ وَاُمَّهَاتِ

15; نِسَاِكُمْ
وَرَبَائِبُكُمُ الّتى فى
حُجُورِكُمْ
مِنْ
نِسَائِكُمُ
الّتى
دَخَلْتُمْ
بِهِنَّ
فَاِكُونُوا
دَخَلْتُمْ
بِهِنَّ
فَلَا
جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ
وَحَلَائِلُ
اَبْنَائِكُمُ الَّذينَ
مِنْ
اَصْلَابِكُمْ
تَجْمَعُوا
بَيْنَ “Şu kadınlarla evlenmeniz size haram
kılındı: Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, kardeşlerinizin
kızları, kız kardeşlerinizin kızları, sizi emziren suuml;t anneleriniz, suuml;t kardeşleriniz,
karilerinizin anneleri,erdeğe girdiğiniz kadınlarınızın yanında kalan üvey kızlarınız,-onlarla
erdeğe girmemişseniz size bir engel yoktur. Öz oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi bir
arada almanız…" (Nisa 4/23) Başkasını nikahı altında bulunan, yahut boşanmış olup iddet
bekleyen bir kadınla da evlenilemez. Zira iddet bekleyen kadın huuml;kmen nikahlı gibidir. Bir
erkek üç kere boşadığı bir kadın ile bir daha evlenemez. Ancak bu kadın, normal
şartlar altında başka bir erkekle evlenir ve ayrılsa o zaman ilk koca ile evlenmesi
muuml;mkündür. Eş Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar Evlenme
engeli dışında, evliliğin mutlu bir aile yuvası oluşturması ve sağlıklı şekilde devamı için, belli
ölçülere dikkat etmek gereklidir. Bu ölçüleri ana hatları ile Hz
Peygamber (s.a.v.) şu hadisi ile ortaya koymaktadır:
تُنْكَحُ
الْمَرأةُ
ﻷرْبَعِ
خِصَالِ;
لِمَالِهَا،
وَلِجَمَالِهَا،
وَلِدِينِهَا. فَأظْفَرْ
بِذَاتِ

الْدِّينِ،
تَرِبَتْ
يَدَاكَ “Kadın dört
özelliğinden dolayı nikahlanır. Malından dolayı, Soyundan dolayı, güzelliğinden veya
dindarlığından dolayı, eli bereketlenesice sen dindar olanını tercih et.”[4] Hadisi şerifte
evlenecek eşlere yapılan tavsiyenin özü şudur: Dünya geçicidir, insan
bugün zengin, yarın fakir olabilir. Allah katında kişiyi değerli yapan şey maddi zenginlik
değildir. Her şey maddi imkandan ibaret değildir. Evlilik hayatının temellerinin atıldığı
böylesine kritik bir noktada, ölçü olarak kabul edilen şeyler, iki dünya
mutluluğuna da esas olacak şekilde belirlenmelidir. Eş olarak seçilecek olan kişi, sırf maddi
imkanları yerinde değildir, diye reddedilmemelidir. Evlilik gibi ciddi bir kurumu oluşturma
konusunda samimi duygularla işe başlanırsa, bir takım güçlüklerin ortadan
kaldırılmasında yardımcı olacaktır. Nitekim, girişte de zikrettiğimiz bir ayet-i kerimede;
وانكحوا
الايامى منكم
والصالحين من
عبادكم
وامئكم ان
يكونوا فقراء
يغنهم الله من
فضله والله
واسع عليم "Sizden bekar olanları,
kölelerinizde ve cariyelerinizden durumu uygun olanları evlendirin. Eğer bunlar yoksul iseler,
Allah onları lütfuyla zenginleştirir. Allah lütfu geniş olandır hakkıyla bilendir."
(Nûr,32) anlamındaki ayette bu konuya işaret edilmektedir Yine hadisin mesajından şunları
da çikarıyoruz: Kişinin soyunun sopunun iyi olması, her şeyden önce dine, ahlaka
uygun, doğru, güzel ve asıl davranışları içinde olması halinde mümkün
olur. Önemli olan kişinin davranışları ve yaşayışıdır. Seçilecek eşte asaletin
gündeme getirilmesinden önce kişisel niteliklerin ön plana çikarılması
gerekir. Hz. Peygamber bu hadisi ile bize buyuruyor ki; güzellik denen şey nisbidir ve
geçicidir. Geçici olan şeylerin, kalıcı olan şeyler karşısında, olmaları gereken yerde
tutulmalrı gerekir. Bu bakımdan güzellik eş seçiminde tek kriter olarak
alınmamalıdır. Eş olarak seçilecek kimseyin maddi durumuna, güzelliğine,
asalet durumuna bakılacaksa ve mutlaka bunlardan birini tercih etme durumu varsa, dindar olan
eş adayının, güzel, zengin ya da soylu olana tercih edilmesi gerekir. Zira evlenmenin asıl
maksatlardan biri de Allah'ın rızasına uygun bir hayat yaşama konusunda destek ve
destekçi bulmak, gelecek nesillerin için de bu imkanların bulunduğu uygun ortamlar
bırakmaktadır. Dinin bu tavsiyelerinin dikkate alınmadığı evliliklerde, akla gelmedik sayısız
problemler çikmektadır. Kulu yaratın Allah onun kuracağı yuvanın hangi şartlarda sağlıklı
yürüyeceğini de bildirmiştir. الايعلم
من خلق وهو
اللطيف
الخبير "Yaratan bilmez mi? O, en gizli şeyleri bilir,
hakkıyla haberdardır," (Mülk,14) Evlenip yuva kurmanın sağladığı en büyük
mutluluklardan biri de çocuklardır. Ancak vakti geldiğinde çocukların da mutlu yuvalar
kurabilmeleri için, onların iyi bir insan, iyi birer mümin olarak yetiştirilmesi
kaçinlmazdır. İşte bu noktada ebeveyne ve bilhassa özel konumu sebebi ile
annenin üstleneceği rol çok önemlidir. Zira çocuğa asıl kişiliğini

kazandıran, ilk eğitimini veren, ona kendinden bir şeyler katan annedir. Hadis-i şerifte kadının/annenin de dindar olması gereğine dikkat çekilmiş olması bu bakımdan da dikkat çekicidir. Kur'acirc;n, suuml;nnet ve guuml;zel örlerimizin belirlediği ölçüler içinde eş seçmek ve aile yuvası kurmak için gerekli bilgilerle donanma için özel bir gayret de gouml;stermek gerekir. Bu tür bilgilerin alınabileceği özel eserler okunmalı, bilenlere gerekiğinde danışmalıdır. Zira planlanan şey, hayat boyunca suuml;rdürülecek bir beraberliktir. İş asla tesadüflere bırakılmamalı, aldatıcı ve geçici kriterler esas alınmamalıdır. EŞ SECİMİ SONRASI Eş seçimi yapıldıktan sonra karşılıklı karar ve karşılıklı anlaşma gerçekleşince, yörelere göre nişan uygulaması yapılır. Bu noktada şu konu çok önemlidir. Nikah yapılmadığı suuml;rece nişanlılar evlenmiş sayılmazlar. Karşılıklı ilişkilerde dini ölçülerin gözetilmesi gerekir. Nişanlılık öneminde dînî nikah adı altında nikah kıymamalıdır. Zira, anlaşmazlık durumunda özellikle kız açisinden sıkıntı ortaya çıkmaktadır. Nişan ve nikah törenleri yapılrken, israftan, österiştan ve aileleri sıkıntıya sokacak davranışlardan, harcamalardan kaçınmak gerekir. Zira peygamberimiz: "#1582;#1610;#1585; #1575;#1604;#1606;#1603;#1575;#1581; #1571;#1610;#1587;#1585;#1607;" "Nikahın en hayırlısı, kolay ve kuuml;lfetsiz olanıdır" buyurmuştur. Altından kalkılamayacak ağır şartlar ve masraflar ileyi suuml;rmek, evlenmeyi zorlaştırır. Cemiyeti ve evlenecek gençleri hem de ailelerini sıkıntıya sokar. Evlenmek kolaylaştırılmalı ve evleneceklerle yardımcı olunmalıdır. Törenler sırasında dinimizin haram kıldığı tutum ve davranışlardan kaçınmalı, toplantı adabı konusunda İslami duyarlılıklar gözetilmelidir. Söz gelimi, yörenin örf ve adeti dine aykırı ise, bundan vaz geçilmelidir. Bu gibi durumlarda usulüce uyarıda bulunmak, ve "adetimiz böyuledir" diye karşı çıklır endişesine yer vermeliidir. Zira İslami bilinç bunu gerektirir. Ayet-i kerimede muuml;minler hakkında; “… #1608;#1614;#1604;#1614;#1575; #1610;#1614;#1582;#1614;#1575;#1601;#1615;#1608;#1606;#1614; #1604;#1614;#1608;#1618;#1605;#1614;#1577;#1614; #1604;#1614;#1575;#1574;#1616;#1605;#1613;…” “Onlar kınayanın kanamasından korkmazlar (aldırmazlar)" buyurulmuştur (Maide, 5/54). Eşlerin karşılıklı hak ve sorumlulukları Bir aile yuvası çatısı altında bulu­an esler, evlendikleri andan itibaren karşılıklı bir takım hak ve sorumluluklar altına girerler. Kur’anda Yuuml;ce Allah bu konuda öyle buyurmaktadır: “ #1608;#1614;#1604;#1614;#1607;#1615;#1606;#1617;#1614; #1605;#1616;#1579;#1618;#1604;#1615; #1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1609; #1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;#1606;#1617;#1614; #1576;#1616;#1575;#1604;#1618;#1605;#1614;#1593;#1618;#1585;#1615;#1608;#1601;#1616; #1608;#1614;#1604;#1616;#1604;#1585;#1617;#1616;#1580;#1614;#1575;#1604;#1616; #1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;#1606;#1617;#1614; #1583;#1614;#1585;#1614;#1580;#1614;#1577;#1612; #1608;#1614;#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1615; #1593;#1614;#1586;#1610;#1586;#1612; #1581;#1614;#1603;#1610; #1605;#1612; …”

“... Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi. Kadınların da erkekler üzerindeki hakları vardır. Ancak erkekler bu haklarda kadınlara göre bir derece üstünlüğüne sahiptirler. Allah azizdir. Hakimdir.” (Bakara 2/228) .

Peygamber efendimiz de veda haccında karı koca haklarıyla ilgili şunlarıyle buyurmuşlardır:

“¹⁵⁷¹; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁷³; ¹⁶⁰⁶; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶⁰³; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁹³; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶⁰⁹; ¹⁶⁰⁶; ¹⁵⁸⁷; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁷⁴; ¹⁶⁰³; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁸¹; ¹⁶⁰²; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶¹¹; ¹⁵⁴⁸;

“¹⁶⁰⁸; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶⁰⁶; ¹⁵⁸⁷; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶⁰³; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁹³; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁰; ¹⁶⁰³; ¹⁶⁰⁵; ¹⁵⁸¹; ¹⁶⁰²; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶¹¹; “(Ey erkekler) Sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi kadınlarınız da sizin üzerinde hakları vardır.” [\[6\]](#) Bu hakların bir kısmı ortak ve karşılıklı riayet edilmesi gereken haklardır. Bir kısmı erkeğin hakları, bir kısmı da sadece kadına ait haklardır. Hemen belirtelim ki insan ve misyonerler man olmaktan dolayı gereken haklar zaten başta gelmektedir. Yani misyonerler man misyonerler manın din kardeşidir. Ona zulmetmez, ona yalan söylemez, hile yapmaz, haksızlık etmez, zarar vermez, kalbini kırmaz, onu incitmez, gülüler yemek zle ve tatlı dile mukabele eder, saygısızlık yapmaz, sevinciyle sevinir, zihinler ntisim solum nüfus paylaşır. İhtiyacı olduğunda yardımına koşar. Bu İslami tavsiyelerin eşler arasında en ileri seviyede hayatı getirilmesi gereklidir. Bu genel esasların yanında eşlerin karşılıklı özel hak ve gümüş revlerini kısaca şunlarıyle zetleyebiliriz:

1. Emanet: Eşler, birbirlerinden son derece emin olmalı ve birbirlerine güvenmelidirler. Birbirlerinden saklı gizli bir işleri olmamalıdır. Zira onlar hayatı paylaşan iki ortaktırlar. Ortaklar ne kadar dürüst olurlarsa Allah onlara yardım eder. Hilekarların ortağı şeytandır. İhlaslı, samimi ve dürüst olan birbirlerine hayır ve sabır tavsiyesinde bulunan, hayatın acı tatlı nelerde destek olan eşler olmaları gerekmektedir.

2. Birbirlerine güven vermeleri gereklidir. Birbirlerini şahit pheye dürüst RECEK şunu z ve davranışlarından kaçınmalıdır; inmalıdır. 3. Karşılıklı sevgi ve saygı bulunmalıdır. Taraflardan birinin, diğerini saygı duymadığı, sevgi beslemediği evlilik, ya tuzsuz bir yemek gibi tat vermez, ya da gülünç birinde yıkılır. 4. Aile yuvasına karşılıklı iyi niyet ve iyi davranış kim olmalıdır. Yine de Allah Kur’anda:

“¹⁵⁷⁸; ¹⁶¹⁴; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁸⁷; ¹⁶¹⁴; ¹⁶⁰⁸; ¹⁶¹⁵; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁸; ¹⁶⁰¹; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁹⁰; ¹⁶¹⁸; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁶; ¹⁶¹⁴; ¹⁶¹⁰; ¹⁶¹⁸; ¹⁶⁰⁶; ¹⁶¹⁴; ¹⁶⁰³; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶¹⁶; ¹⁶⁰⁶; ¹⁶¹⁷; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁷; ¹⁶⁰⁷; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁶; ¹⁶¹⁶; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁷⁸; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁹³; ¹⁶¹⁸; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁴; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁸; ¹⁶⁰⁶; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁶; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁸⁹; ¹⁶¹⁰; ¹⁵⁸⁵; ¹⁶¹²; … Aranızda iyilik ve ihsanı unutmayın. Şahit phez Allah yapmakta olduğunuzu hakkıla şahit etmektedir. Kadının Kocası üzerindeki Hakları a) Erkek, eşiley iyi iletişim, sınırlı, hırçın ve kırcı olmamalıdır. Kur’anda:

“¹⁶⁰⁸; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁹³; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁵; ¹⁵⁸⁸; ¹⁶¹⁶; ¹⁵⁸⁵; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁸; ¹⁶⁰⁷; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁶; ¹⁶¹⁷; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁷⁶; ¹⁶¹⁶; ¹⁵⁷⁵; ¹⁶⁰⁴; ¹⁶¹⁸; ¹⁶⁰⁵; ¹⁶¹⁴; ¹⁵⁹³; ¹⁶¹⁸; ¹⁵⁸⁵; ¹⁶¹⁵; ¹⁶⁰⁸; ¹⁶⁰¹; ¹⁶¹⁶; “Onlarla iyi iletişim, inanç, ” (Nisa: 4/19) buyurulmaktadır. Ayette, aile yuvasının devamını sağlayacak temel prensibi getirmektedir. Erkekler eşleri ile iyi iletişim, inanç, bunun için uygun ortamı hazırlayacaklardır. Eşin, mizacı, ruhi yapısı ve karakteri dikkate alınmalıdır. Erkek, her şeyden şecline bir insan olması

açisinden bakmalı, onun; aile yuvasının temelini oluşturan iki temel unsurdan biri olduğu hatırlardan çıkmamalıdır. “-Ey Allah'ın Elçisi! kadınların erkekler üzerindeki hakları nelerdir?” sorusuna; Peygamberimi (s.a.v.) ...#1571;ن #1610;طعمها إذا طعم.. وأن يكسوها إذ اكتسى.. ولا يضرب الوجه ولا يقبح.. ولا يهجر إلا في البيت “Yediğinden yedirmesi, giydiğinden giydirmesi (kadının kocası üzerindeki hakkı) Sakın (eşinin)yüzüne vurmasın, ona kötü muamelede bulunmasın, evin dışında onu terk etmesin” [7] cevabını vermiştir. b) Erkek, imkanları ölçüsünde, eşinin bilgi ve kültür düzeyinin yükselmesi için gayret sarf etmelidir. Özellikle dini konularda eşlerin kendilerine yeter hale gelmeleri önemlidir. Bunun gerçekleşmesi için günün şartlarına göre neler yapmak gerekiyorsa o yapılmalıdır, asla ihmalkar davranışmamalıdır. İlim olmadan sâlih amel işlenemez, doğu karar verilemez. Dünya için de ahiret için de bilgi temel ihtiyaççtir. Bilgi, yanlış davranışa engel olur.. c) Erkek, eşini maddi ve manevi her türlükötülüklere, olumsuzluklara, fesada karşı korumalı, ailenin şeref ve haysiyetini koruyucu tedbirleri almalıdır. Yüce Allah, يَا اَيُّهَا الَّذينَ امَنُوا قُوا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْليكُمْ نَنَا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللّهَ مَا اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ يُؤْمَرُونَ “Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun” buyurulmaktadır. (Tahrim : 66/6). İnsanın gerek kendini ve gerekse aile fertlerini ateşten koruması ancak onları bilgilendirmesiyle mümkündür. Erkek ailenin yöneticisi ve sorumlusudur. … اَلرِّجَالُ قَوَّامُونَ

عَلَى
النِّسَاءِ
”Erkekler kadınların koruyup kollayıcılarıdırlar..” (Nisa: 4/34) anlamındaki âyet
ve .َالرَّجُلُ
رَاع في
أهْلِهِ،
وَهُوَ
مَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ..
 ٍ”Kişi ailesinin koruyucusudur ve onlardan sorumludur”[\[8\]](#)
anlamındaki hadis bu gerçeği beyan etmektedir. d) Erkek, aile fertleri arasında,
yeme, içme, mesken, giyim, kuşam gibi her konuda ayrılmamalı, adil olmalıdır.
Peygamber efendimiz (a.s.) bir hadisinde,
 خَيرُكُمْ
خَيرُكُمْ
ﻷهلِهِ،
وأنَا
خيرُكُمﻷﻫﻠﻲ
”Sizin hayırınız ailesi (eşi) için hayatı olanınızdır. Ben ailem için
hayırıyorum.”[\[9\]](#)buyurmuştur. e) Erkek hanımının gizli sırlarını ifşa etmemelidir. Zira eşlerin
birbirlerine karşı emin, güvenilir kişiler olmaları gereklidir. Sırrın ifşasını Peygamberimiz (a.s.),
şer olarak nitelemiştir: إِنَّ
مِنْ
أَعْظَمِ
اﻷمَانَةِ
عِنْدَ
اللّهِ
يَوْمَ
الْقِيَامَةِ
الرَّجُلُ
يُفْضِي
إِلَى امْرَأ
ﺗ
ﻪ،وَالمرْأةُ
اُفْضِي
إِلَى
زَوْجِهَا
ثُمَّ
يَنْشُرُ
أَحَدُهُمَا
سِرَّ
صَاحِبِهِ ”Şüphesiz ki
Kiyamet günü, Allah'ın en çok ehemmiyet vereceği emanet, kadın-koca
arasındaki emanettir. Kadınla koca birbiriley içli dişli olduktan sonra, hanımının sırlarını
erkeğin etrafa yayması o gün en büyük ihanettir.”[\[10\]](#) Kocanın Kadın
Üzerindeki Hakları a) Allah’a isyana, günaha teşvik etmediği
müddetçe kadın, kocasının meşru ve mubah olan istek ve arzularına riayet etmelidir.

Yüce Allah, “…#1601;َاِنْ
اَطَعْنَكُمْ
فَلَا
تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ
سَبيلًا … “....Eğer (o kadınlar
size) itaat ederlerse artık onların aleyhine başka bir yol aramayın...” buyurmaktadır (Nisa:
4/34). b) Kadın kocasının şerefini, namusunu, malını ve çocuklarını korumakla görevli
ve sorumludur. Bu konuda bir ayeti kerimedede: …
فَالصَّالِحَ
اتُ
قَانِتَاتٌ
حَافِظَاتٌ
لِلْغَيْبِ
بِمَا حَفِظَ
اللّهُ … &nbsnbsp;&nbsnbsp; “....İyi kadınlar,
itaatkardırlar. Allah’ın (kendilerini) koruması sayesinde onlarda gaybi korurlar...”
buyurulmuştur (Nisa: 4/34) Ayet-i kerimedeki “gayb”, hanımından uzakta bulunan
erkeğin namusu, mali ve her türlü hakları anlamındadır. Peygamber Efendimiz ; &nbsnbsp;
“Kadın kocasının evinin ve çocuklarının koruyucusudur.”[11] c) Kadın
kocasının evinin muhafizi durumundadır. Gözünü mahremi olmayanlardan ve
haramdan korur, elini, dilini kötü söz ve kötü işlerden korur. Kocasının
akrabasına da iyi muamelede bulunur. Yüce Allah; قُلْ
لِلْمُؤْمِنيَ
يَيَغُضُّوا
مِنْ
اَبْصَارِهِمْ
وَيَحْفَظُوا
فُرُوجَهُمْ..."
…” “Mü’min kadınlarla da söyle, gözlerini haramdan
sakınsınlar, ırzlarını korusunlar....” buyurmaktadır.&nbsnbsp; (Nur, 24/31) Şu hadis-i şerif de
aynı konuyu vurgulamaktadır: -قيل
لرسول الله أي
النساء خير
قال التي تسره
إذا نظر
وتطيعه إذا
أمر ولا
تخالفه في
نفسها ومالها
بما يكره &nbsnbsp;" Hz. Peygamber’e
(s.a.v) “Hangi kadın daha hayırlıdır?” diye soruldu; o da:", Kocası yüzüne
baktığı zaman onu sevindiren, emrettiği vakit itaat eden, yanında bulunmadığı vakit malını ve
iffetini koruyandır" [12] cevabını vermiştir. Netice itibariyle, dinimizde evlenme emredilmiş, teşvik
edilmiş, evlenmenin kolaylaştırılması tavsiyesi edilmiştir. Nişan nikah ve düğün
törenlerinde gösteriş ve israftan kaçınılması tavsiye edilmiştir. Karı kocanın

birbirlerine karşı hak ve sorumlulukları açıklärmiş, bu kurallara uyulduğu takdirde sağlıklı bir aile yuvasının kurulup devam edeceği ortaya konmuştur.

[1] Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Yusuf ALTAŞ tarafından hazırlanmıştır. [2]
Buhari, Nikah, 3, VI, 117; Müslim, Nikah 1, II, 1018. [3] Ibn Mâce, Nikâh, 1,I,
592. [4] Müslim, Rada 53, II, 1086. [5] Ebu Davud, Nikâh, 31. II, 591. [6]
Tirmizî, Tefsir, 10. V, 274. [7] İbn Mace, Nikah 3, I, 594. [8] Buhârî,
Ahkâm 1, VIII, 104. Nikâh 81, VI, 146; 90, VI, 151. Tirmizî, Cihâd 27,
1705, IV, 208; Ebû Dâvud, İmâret 1, III, 232. [9] İbn Mâce, Nikah, 50, I,
636. [10] Müslim, Nikâh 124, II, 1061. [11] Buhârî, Ahkâm 1,
VIII, 104; Tirmizî, Cihâd 27, IV, 208; Ebû Dâvud, İmâret 1, III, 232.
[12] Nesaî, Nikâh, 14, VI, 68.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)